

Čís. 4399.

Pro výši bolestného (§ 1325 obč. zák.) jest rozhodnou kupní síla peněz v době vynesení rozsudku prvního soudu.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1924, Rv I 925/24).

Žalobce byl při srážce vlaků dne 27. června 1920 těžce poraněn. Žalobou ze dne 6. května 1922 domáhal se na dráze kromě jiného též bolestného 120.000 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** přiznal rozsudkem ze dne 29. května 1923 žalobci bolestného 40.000 Kč. **O d v o l a c í s o u d** rozsudek potvrdil. **N e j v y š š í s o u d** nevyhověl dovolání žalobcovu.

D ů v o d y:

Byť bylo správným, že nárok na bolestné vznikne v tom okamžiku, kdy úrazem byly osobě, na těle poškozené, způsobeny bolesti, přece ještě neplyne z toho, že bolestné by mělo býti určeno dle měnových poměrů tehdejší doby. Dle §u 1325 obč. zák. **m u s í** osoba, na těle poškozená, bolestné žádati, a nezáleží proto na tom, že žalobce **m o h l** svůj nárok na bolestné uplatňovati již dne 27. června 1920. Za takovouto žádost za bolestné jest pokládati teprve žalobu, podanou dne 6. května 1922, neboť žalobce v řízení před prvním soudem nenabídl se prokázati, že bolestné od žalované strany požadoval již dříve, a sluší proto užití předpisu §u 406 c. ř. s., z něhož plyne, že při stanovení požadovaného bolestného jest přihlížeti ke kupní síle peněz v čase vydání rozsudku prvního soudu.

Čís. 4400.

Prvá věta čl. 336, druhý odstavec obch. zák. má na mysli dva rozdílné případy t. j. že určitý druh peněz není v platišti v oběhu, nebo že jest jen přepočítací měnou.

Pokud jest přípustna změna žaloby na cizí měnu v žalobu na Kč.

Bylo-li placeno v cizí měně a domáháno-li se vrácení platu v Kč, jest pro výpočet kursu rozhodno, zda dlužník jednal bezprávně (protismluvně) čili nic. V onom případě dlužno vzítí za základ kurs, za nějž si platitel cizí měnu opatřil, v tomto případě jest použití pravidla čl. 336, druhý odstavec obch. zák.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1924, Rv I 1355/24).

Žalující tuzemská firma koupila od italské firmy seno a zaplatila kupní cenu v lirách. Splněním smlouvy byla Praha. Ježto se napotom zjistilo při dodávkách manco, domáhala se na žalované vrácení 15.960·50 lir a za prvního sporného jednání změnila žalobní žádost na 54.669·71 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** přiznal žalobkyni 44.023 Kč 05 h. **D ů v o d y:** Žalobce domáhal se žalobou zaplacení 15.960·50 lir s úroky

a změnil tuto prosbu žalobní při prvním sporném roku v návrh na odsouzení žalovaného k zaplacení 54.664.71 Kč z toho důvodu, že si musel opatřiti liry k zaplacení účtů žalované strany v druhé polovici srpna 1921 za kurs 342.50 Kč. Žalovaná strana proti této změně namítala až teprve při třetím sporném jednání, že žalující strana nežaluje o náhradu škody, nýbrž z kontokorentu a kontokorent byl veden dle úmluvy v lírách. Dle § 235 odstavec čtvrtý c. ř. s. nejde o změnu žaloby, poněvadž žalobce beze změny žalobního důvodu místo předmětu původně žádaného, žádal interese. Avšak, i kdyby bylo lze spatřovati v tom změnu žaloby, dlužno míti za to, že žalovaný k této změně dal svolení, poněvadž nenamítaje ničeho proti ní, o změně žalobě jednal (§ 235 odstavec druhý c. ř. s.). K tomu se podotýká již nyní, že žalobce, jak níže bude doloženo, nežádal jako interese více než v původní žádosti. Jest nesporno, že žalovaný účtoval svou pohledávku v lírách a že mu žalobcem v lírách také byla zaplacená. Žalobce nyní žádá vrácení toho, co indebite žalovanému s vého času zaplatil. Jest tedy nepopíratelně oprávněn žádati vrácení těchže věcí nebo věcí téže hodnoty, jako svého času indebite plnil. Jest přirozeno, že kdo oprávněn jest žádati vrácení věci, nemusí se spokojiti s vrácením věci znehodnocené nebo ceny věci v mezichase klesnuvší. Je-li tedy žalobce oprávněn žádati vrácení lir, nemusí se spokojiti s nižší jejich hodnotou nynější, nýbrž může žádati hodnotu jejich v době bezpovinného plnění. Žalovaný zajisté by se a vším právem bránil proti náhradě interese, kdyby cena lir byla v mezichase stoupla, a žalující strana by se domáhala náhrady nynější vyšší ceny. Soud má za zjištěno, že placení účtů žalované strany státi se mělo po předložení duplikátů nákladních listů. Z těchto nákladních listů zjistil soud, že zboží bylo dodáno v září a říjnu 1921, v téže době muselo se tedy státi také placení účtovaných částek. Podle svědectví Jindřicha S-a je soud přesvědčen, že žalující strana již v druhé polovici srpna 1921 si opatřila liry k placení účtů žalované strany za kurs 342.50 Kč. Úředními zprávami Pražské bursy je konečně zjištěno, že kurs liry italské stoupal až do konce listopadu 1921, takže stálo 100 lir dne 31. října 1921 414 Kč. Žalující strana jest oprávněna žádati vrácení lir v hodnotě, v jaké sama je platila, tedy nejméně za kurs 342.50 Kč a je nerozhodno, jaký kurs měla italská lira v den podání žaloby anebo v den změny žalobní žádosti. Podle tohoto kursu přepočítána činí pohledávka žalující strany, kterou právem uplatňuje proti žalovanému, 42.472.05 Kč. O d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Soud odvolací, uváživ, že lira nebyla pouhou přepočítací měnou a v plništi v oběhu není, nýbrž že naopak v ní pohledávka žalované italské firmy placena býti měla, usuzuje na rozdíl od prvního soudu, že ani pro srážky žalobkyní požadované československé měny použití nelze a že tedy toho se domáhající žalobní prosbu zamítnouti bylo. Na zaplacení požadovaných srážek v italských lírách nebylo lze uznati, ježto v ten smysl znějící jednání nahrazeno bylo žalobní prosbou o placení v měně československé. Žalobkyně nemůže pro své stanovisko dovolávati se toho, že se žalovaná změně žalobní prosby včas neopřela (§ 235 c. ř. s.), neboť nešlo o pouhou změnu žaloby, nýbrž o otázku měny ve smyslu čl. 336 obch. zák. a v tom směru žalovaná ve sporu skutečně námitku uplatnila.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, aby ji po případném dalším jednání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání vytklo právem napadenému rozsudku nesprávné posouzení právní, záležející v mylném výkladu čl. 336. druhého odst. obch. zák. Odvolací soud přehlédl, že v první větě tohoto odstavce má zákon na mysli dva rozdílné případy, t. j. že určitý druh peněz v místě platebním není v oběhu, nebo že jest jen přepočítací měnou. Platištěm vzhledem k zažalované pohledávce jest patrně Praha. Tato okolnost nebyla vzata ve sporu v odpor, a není proto třeba uvažovati o správnosti tohoto předpokladu. Další skutečností jest, že v tomto místě platebním nejsou v oběhu italské liry, na něž zněla zažalovaná pohledávka. Tato okolnost postačí k tomu, by jednáno bylo věcně o změněné prosbě žalobní, a není třeba zabývati se otázkou, zda liry jsou jen přepočítací měnou. Vzhledem k tomu, že došlo ke změně žalobní prosby, což uznává i soud odvolací, rozhodnův o ní po stránce věcné, bude nyní uvažovati, do jaké míry je tato nová prosba odůvodněna skutkovými zjištěními. Půjde dále o stanovení přepočítacího kursu, bude-li žalobní nárok uznán v podstatě oprávněným. Žalující firma doplnila změnou žalobní prosby skutkový přednes, obsažený v žalobním spise, dalšími okolnostmi, dovozujíc, že žalovaná strana při účtování aspoň některých položek počínala si nesprávně. Z toho je patrné, že žalobkyně domáhá se na žalované náhrady škody, v kterémž případě byla by ovšem odůvodněna žalobní prosba co do požadovaného přepočítacího kursu podle § 1323 obč. zák. Stejně posuzuje věc i soud první stolice po stránce právní, přiznává žalobkyni právo žádati vrácení lir v hodnotě, jak je sama platila, než je plnila žalovaná straně indebite. Tohoto označení užívá takřka ohledně všech položek. Skutková zjištění procesního soudu byla vzata žalovanou stranou odvoláním v odpor, avšak odvolací soud nejednal vůbec po této stránce. Musí býti proto odvolací řízení v tomto směru doplněno. Pokud odvolací soud při úvaze o jednotlivých položkách přistoupí na skutkové zjištění, že žalovaná strana jednala bezprávně, protismělně, a že je proto povinna k náhradě škody dle obecných předpisů obč. zákona, bude žalobní nárok co do přepočítacího kursu oprávněn ve výši uznané soudem první stolice ohledně jednotlivých položek. Pokud nebude splněn tento předpoklad, bude nutno přepočítati částky zažalované původně v italských lirách na Kč podle pravidla vysloveného v čl. 336. 2. odst. obch. zák.

Čís. 4401.

Exekuční zabavení pohledávek dlužníka, jež se stalo v posledních 60 dnech před zahájením vyrovnacího řízení o jeho jmění, stalo se zahájením vyrovnacího řízení bezúčinným a poddlužník byl po té oprávněn plnit dlužníku. V tomto případě neobživuje skončením vyrovnacího řízení zástavní právo věřitelovo. Plnil-li poddlužník správci vyrovnávací podstaty, nemůže se věřitel po skončení vyrovnání na správci domáhati vydání peníze.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1924, Rv I 1416/24).